

Houtkantenfans verzamelen op inspiratie- en netwerkdag georganiseerd door de Vlaamse Landmaatschappij en de Regionale Landschappen

Door Patricia Ballet, Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren

Een 120-tal aanwezigen - voornamelijk vanuit organisaties zoals de regionale landschappen, de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), lokale besturen maar ook studenten van Thomas More – werden afgelopen vrijdag in Cultuurhuis de Warande in Turnhout geïnspireerd door verschillende sprekers, én sprekende voorbeelden.

Dirk Van Gijseghem (afdelingshoofd Platteland en Mestbeleid VLM) mocht de spits afbijten en heette een volle “Tuinzaal” welkom.

Dirk ruilde van plaats met **Nadine Vervae**t (coördinator Houtkantenplan, VLM) voor een *deep dive* in het Vlaamse Houtkantenplan. Van de 18 acties die vervat zijn in het Houtkantenplan werden er 9 toegelicht, onder andere de evaluatie van het regelgevend kader en de opmaak van een gebiedsdekkende kaart. De aankondiging van een nieuwe projectoproep “Houtkanten voor lokale besturen”, die vanaf deze week beschikbaar is op de VLM-website, leidde tot veel vragen van geïnteresseerde aanwezigen.

De rest van de voormiddag werden, voornamelijk in duo, 6 inspirerende voorbeelden rond aanplant, beheer en valorisatie van houtkanten gepresenteerd. De veelheid aan sprekers en perspectieven toonde meteen dat houtkanten altijd een verhaal is van samenwerking.

1. Houtkanten en landbouw.

Het kader werd geschetst door **Rutger Tallieu** (Praktijkpunt Vlaams-Brabant) met de voordelen van, en interacties met, houtkanten in de landbouw. Hierna presenteerde **Joachim Lambrechts** (Regionaal Landschap Zuid-Hageland) een aantal praktijkvoorbeelden van recent gerealiseerde projecten op landbouwbedrijven. Hij deelde concrete tips zoals het gebruik van cactuskorven ter bescherming van bomen tegen vee en het inzetten van de codex Dierenwelzijn als katalysator.

2. Houtkanten en toerisme

Ook wandelaars en fietsers varen wel bij goed onderhouden houtkanten. Voor dit onderhoud werkt de provincie al sinds 1998 samen met landschapsteams van het sociaal economiebedrijf De Winning. **Filip Van Lommel** (De Winning) praatte gepassioneerd over de cruciale rol van sociale economie en de impact ervan op zowel sociaal als ecologisch vlak. **An Digneffe** (Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren) toonde met cijfers uit het Limburgs wandelonderzoek het economisch belang aan van gevarieerde en behaaglijke landschappen.

3. Houtkanten en visievorming

Voor de Koude Beekvallei, een groene open ruimte in bebouwde omgeving ten zuiden van Antwerpen, was de nood aan een visie om het beheerplan op te maken hoog. Gezien de verschillende eigenaars werd geen klassiek beheerplan opgemaakt, maar werkten de partners met fiches, goedgekeurd door de resp. eigenaars. In naam van Inge Vermeulen (provincie Antwerpen), gaf **Lucas Vanermen** (RLRL) ook nog een tip i.v.m. een toegankelijke brochure rond houtkanten (in opmaak).

4. Houtkanten en bodemzorg

Regionaal Landschap Zuid-Hageland is één van de drie regionale landschappen met een “regionale houtkantencoördinator” (één van de 18 acties uit het Vlaamse Houtkantenplan). **Maarten Vanderhallen** (RLZH) en **Stéfanie Bourgeois** (erosiecoördinator provincie Vlaams-Brabant) brachten een heldere uiteenzetting over hoe ze samen met partners zoals de stad Zoutleeuw en landbouwers aan een klimaatrobuust landbouwlandschap werken in Halle (Zoutleeuw).

5. Houtkanten en reststromen

Ilse Ideler deelde welke inzichten het Regionaal Landschap Lage Kempen heeft verworven uit regulier beheer van houtkanten op grote(re) schaal (>100 km houtkanten). De belangrijke rol van communicatie werd stevig in de verf gezet. **Fientje Verbruggen** (BoerenNatuur) vulde aan met heel wat kennis over het gebruik van houtsnippers en boerderijcompostering. Een pilootproject in Bocholt, waar houtkanten door lokale landbouwers worden geoogst en verwerkt tot houtsnippers voor warmteproductie, werd ook toegelicht.

6. Houtkanten en erfgoed

Ook het Agentschap Onroerend Erfgoed wil graag haar bijdrage leveren m.b.t. het waarderen van bossen en houtkanten. **Jan Bastiaens** presenteerde een visuele toelichting over hun kaartanalyse van historisch-topografische kaarten – waarbij ook een beroep werd gedaan op AI - en deelde ook een aansluitende visie waar extra houtkanten en extra bos cultuurhistorisch het best passen in het landschap. Tip: de datalagen, kaarten en handleiding zullen beschikbaar zijn vanaf november.

Bas Van der Veken, voorzitter van de Regionale Landschappen, sloot de voormiddag af met een gevatte eindboodschap, waarna de deelnemers de kans kregen om de opgedane inzichten tijdens de broodjeslunch te bespreken of verder uit te diepen tijdens het netwerken.

In de namiddag vond er een netwerkwandeling in Ravels plaats, met onderweg korte toelichtingen vanuit verschillende sectoren en invalshoeken.

Landbouwer **Dirk Sels** vertelde hoe hij de houtsnippers die voortkomen uit het hakhoutbeheer gebruikt als lokale en circulaire energiebron voor het verwarmen van het bedrijf. VLM bedrijfsplanner **Jordi Troonbeeckx** en collega **Lieven Lavrysen** lichtte de beheerovereenkomsten voor KLE's voor.

Jef Van Steen van de lokale wildbeheereenheid gaf uitleg over hoe zij houtkanten in eigendom van het Departement Omgeving beheren. Tenslotte checkten de deelnemers aan de wandeling

de vondsten in led-emmers met deskundige uitleg van **Joke Maes** (RLKGN) over het belang van houtkanten en biodiversiteit.

4 themawoorden

Verbinden. Houtkanten verbinden zowel in letterlijke als in figuurlijke betekenis.

Samen. Niet alleen stonden vele sprekers samen op het podium, uit alle gegeven presentaties werd duidelijk hoe belangrijk samenwerking tussen de verschillende actoren is voor een succesvolle realisatie van het houtkantenplan.

Meer. Meer houtkanten, meer kennisuitwisseling, meer inspiratie, meer betrokkenheid van diverse actoren, meervoudige waardering, meer sociale economie, meer valorisatie,... Meer, een terugkerend thema tijdens de inspiratie- en netwerkdag rond houtkanten.

ABC. Van Aardappeldrempels, Bermheuvels, Cactuskorven... tot Worstvormige houtkanten en Zaadboomgaarden. Het mag duidelijk zijn dat het inspirerende dag was op alle vlakken!

Foto's: Vlaamse Landmaatschappij, Katrien Dejongh